

El capellà de més lluny

D'origen congolès, oficiava al vessant sud del Canigó

JOAN SALA > TEXT

JOSEP MARIA CODINACH > FOTOS

>> *La capella de Sant Guillem i mossèn Armel, el capellà congolès rector d'un seguit de parròquies de la capçalera del Tec.*

L'església de Sant Guillem de Combret és una antiga sufragània de Prats de Molló, situada en un replà, a 1.288 metres, al vessant sud del Canigó, dins el terme del Tec. El mes de maig encara pot haver-hi abundants congestes en aquests vessants del Canigó, i així ha passat molts anys el dia de l'aplec. Hi hem passat molt de fred en més d'una ocasió ja que, a part de la neu i glaç propers, sol fer-hi uns dies rúfols, i encara que Bosch de la Trinxeria deia el 1888, quan va publicar *La llegenda de sant Guillem*, que hi ha una font ombrejada per faigs seculars on el dia de l'aplec «los romeus hi fan dinada ab molta alegria y cantarellas», nosaltres sovint ens hem arraulit prop de la llar de foc de la masia que està enganxada a l'església, gràcies a la amabilitat dels seus propietaris.

El temple és una construcció romànica d'una nau, de volta apuntada i absis rectangular, on es conserva l'ara de granit de l'altar original. Ja surt esmentada en el segle XII. Llavors tenia

una doble advocació a santa Magdalena i sant Guillem. Procedent d'aquesta petita construcció, perduda entre tant de muntanyam, n'han sortit elements de gran interès, com el manuscrit conegut com a Missal d'Arles, amb una magnífica miniatura de la Crucifixió del segle XII i conservat a la Biblioteca Municipal de Perpinyà. També en el museu d'aquesta ciutat hi ha l'antiga campana procedent de sant Guillem, del segle XII, que resulta un element de gran raresa per la mancança que hi ha d'aquests instruments de percussió d'època romànica.

Tot plegat posaria en relleu un passat artístic prou esplendorós, i que s'ha conservat durant segles en una arca del temple. Ara només hi ha un retaule molt senzill, col·locat en un lateral de l'església, que duu la data de 1750.

Però el que més ens va cridar l'atenció de les diades d'aplec va ser la quantitat de gent que es van aplegant per oir la missa entorn de les tres de la tarda —una hora ben inusual per a nosaltres—, de manera que el recinte

sagrat sol quedar ben ple de feligresos que canten i segueixen les oracions. Tot parlat en francès, la llengua que empren els habitants de la zona, encara que quan es dirigeixen a nosaltres ho fan en català, llengua que hem comprovat que coneixen però utilitzen ben poc.

Durant uns anys l'oficiant va ser un capellà congolès que en aquell entorn resultava força sorprenent. Era una persona jove, molt comunicativa, que tenia cura d'unes quantes parròquies de la capçalera del Tec, i que no entenia la nostra llengua, tot i que al final de la missa, quan tothom canta els goigs del sant en català, ell també ho feia amb molta voluntat.

Després del cant dels goigs se surt a l'exterior i el sacerdot beneeix el terme, dirigint-se als quatre punts cardinals, i un cop acabada la benedicció es reparteixen uns panets que s'han beneït durant la missa, i que tothom recull amb molt d'afecte.

Joan Sala és historiadador de l'art.